

ПЕРЕДМОВА

Faci quod potui, faciant meliora potentes*

Латинський вислів

Гуманітаризація сучасної освіти спрямована, головним чином, на інтелектуальний та моральний розвиток особистості, підвищення рівня загальної освіченості майбутнього фахівця, що є важливою умовою для подальшого професійного визначення.

Новітні технології навчання, які передбачають застосування комп'ютерів, мультимедійних систем, аудіовізуальної техніки, дозволяють значною мірою активізувати процес оволодіння інформацією. Проте і сьогодні найбільш доступним засобом отримання інформації для більшості студентів залишається робота з підручниками, навчальними посібниками, монографіями, довідниковою літературою.

Мета посібника – об'єктивно, з позицій сучасної науки викласти дисципліну “Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки”.

Історія міжнародних відносин та зовнішньої політики пережила, як відомо, зміну чотирьох світових порядків: Вестфальського (1648-1814), Віденського (1814-1919), Версальського (1919-1945) та Потсдамського (1945-1989.). Щоправда, деякі, переважно західні дослідники, дійшли висновку, що Потсдамський світовий порядок почав розпадатися ще у 1950-ті роки. Так, Бжезинський З. стверджує, що реально біполярний світ проіснував лише до 1957 року (Foreign Affairs. – 1972. – October. – P. 207). Для Холсті К. цей період продовжувався з 1955 до 1975 року (Holsty K.Y. International Politics. A Frame – work for Analysis. Englewood

---

* Я зробив, що міг, хто може зробити краще – нехай зробить.

Cliffs, 1972. – P. 92-94). Гопкінс Р. та Менсбах Р. виділили два етапи існування біполярної системи: період “жорсткої біполярності” (1947-1956 рр.) і “вільної біполярності” (1957-1962) (Foreign Affairs. – 1972. – October. – P. 208-209 pp.). Гріффіт У. і Спеніер С. вважали, що біполярний світ протримався лише до 1962 року, тобто до Карибської кризи, після чого почався крах Потсдамського світопорядку (Griffith W.E. The Sino-Soviet Rift. – Cambridge, 1964. – P.S.; Spanier S.W. James Nations Play: Analyzing International Politics. – N.Y., 1972. – P. 82).

Але не так просто дати відповідь на складні питання сучасності: в якому часі, історичному вимірі людство живе сьогодні, чим характеризується постбіполярна епоха, які її ознаки, специфічні риси, особливості? Не знаючи минулого, неможливо пояснити сьогодення.

У навчальному посібнику розглядаються Версальський та Потсдамський світові порядки.

Автор не претендує на повне висвітлення всіх подій міжнародних відносин та зовнішньої політики ХХ століття і на остаточні висновки.